

ת"פ 46276/12/20 - מדינת ישראל ע"י נגד פלוני

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 46276-12-20 מדינת ישראל נ' פלוני

בפני כבוד סגן הנשיא ירון מינטקביץ

בעניין: מדינת ישראל ע"י עו"ד חן הררי

המאשימה

נגד

פלוני ע"י עו"ד עדי קידר

הנאשם

החלטה

רקע

ביום 21.2.20 שירת הנאשם כמפקד צוות ביחידת הסיור (יס"מ) של משטרת XXXX, ובמסגרת תפקידו נקרא, יחד עם שוטרים אחרים, להתפרעות בXXXX, במהלכה יידו המתפרעים אבנים.

השוטרים עצרו קטין כבן 15 בחשד כי יידה אבנים (להלן: **המתלונן**). אחד השוטרים הפיל את המתלונן על הארץ והנאשם התיישב על גבו על מנת לכבול את ידיו באזיקים מאחורי גבו. בשלב זה הגיעו למקום אנשים נוספים ואדם שעבר במקום שאל את המתלונן בערבית מיהו אביו והמתלונן השיב לו. בשל כך סטר לו הנאשם בפניו, בעודו שרוע על הארץ.

לאחר סיום הפעילות כתב הנאשם דו"ח פעולה, ובו ציין כי סטר למתלונן בפניו על מנת להשלים את אזיקתו ועל מנת למנוע ממנו "דבר אשר יכול לגרום לשיבוש הראיות".

בשל כך הורשע הנאשם בתקיפה.

הודאת הנאשם באה במסגרתו של הסדר דיוני, אשר כלל תיקונים בכתב האישום, ללא הסכמה עונשית. עוד הוסכם במסגרת ההסדר, כי הנאשם יופנה לקבלת תסקיר שירות המבחן, וכי ב"כ הנאשם יוכל לעתור לביטול ההרשעה.

התסקיר

הוגש תסקיר שירות המבחן, ממנו עולה כי הנאשם גדל במשפחה נורמטיבית המנהלת אורח חיים דתי, שירת שירות צבאי מלא כמפקד ביחידה קרבית, ומספר שנים לאחר שחרורו התגייס למשטרה, שובץ כלוחם ביס"מ וזכה להערכת מפקדיו.

הנאשם הסביר לשירות המבחן כי הגיע לפעילות מושא כתב האישום תוך תחושת סכנה, שכן מדובר בכפר עוין בו נהרגו בעבר חיילים. לדבריו הוא סטר למתלונן משלא הבין על מה דיבר בערבית עם תושב השכונה וחשש כי מעצרו יסלים את האירוע, וכן בשל רצונו לסיים את מעצרו של המתלונן באופן מהיר, על מנת לצמצם את החשיפה שלו ושל צוותו להמון. לצד זאת הנאשם ציין כי בעת האירוע היה מפקד צעיר ורצה להוכיח את עצמו, ועל כן פעל בפזיזות, ובמבט לאחר הוא סבור כי היה עליו לפקד על מעצרו של המתלונן ולא לבצעו בעצמו. כמו כן הנאשם ביטא בפני שירות המבחן חרטה וצער על מעשיו, וכן רצון לפעול בעתיד באופן שקול יותר.

שירות המבחן העריך, כי המעשה מושא ההליך מהווה חריג בדרכו של הנאשם ואינו מאפיין אותו, וכי ההליך המשפטי הביא להרתעתו. מנגד עלה בתסקיר, כי לנאשם קושי לבטא את רגשותיו וכי בחר בקריירה משטרתית בשל צורך בעניין וריגוש, ונתונים אלו מהווים גורמי סיכון לעתיד.

לסיכום התסקיר המליץ שירות המבחן לבטל את הרשעתו של הנאשם ולהטיל עליו של"צ, לאור חרטתו של הנאשם וחריגות המעשה לדרכו, ובשים לב לחשש מפני פגיעה תעסוקתית בעתיד.

ראיות לעונש

המאשימה הגישה הצהרת נפגע עבירה של המתלונן, ממנה עלה כי לדבריו הוא נעצר בשל "שקריו של השוטר" וכי הסרטון הופץ ברשתות החברתיות וחבריו נהגו ללעוג לו בשל האירוע ולחקותו. עוד עלה מההצהרה, כי האירוע היה ביום גשום, ובגדיו של המתלונן נרטבו במהלך מעצרו.

מטעם ההגנה העיד מפקדו של הנאשם, סנ"צ שחר מחסומי. לדבריו הנאשם הוא לוחם ומפקד מצטיין ורק לפני זמן קצר הוא נפצע בדרך לטיפול באירוע. לדברי העד, ההליך פגע בשכרו של הנאשם ובאפשרויות הקידום שלו. עוד אמר, כי העבירה בוצעה בתקופה מתוחה וחלף פרק זמן משמעותי מאז ביצועה והנאשם למד מטעותו, שומר על איפוק ולא ביצע עבירות מאז. לאור אלה, ביקש להימנע מהרשעת הנאשם.

הוגשו מספר מכתבי המלצה מאת מפקדיו של הנאשם, מהם עולה כי הוא מפקד מוערך ביחידתו, על ידי מפקדיו ופקדיו, וכי במהלך עבודתו נטל חלק במספר אירועים בטחוניים עמם התמודד בהצלחה. עוד עולה, כי הנאשם נבחר לשוטר מצטיין יחידתי בשנת 2020.

טיעוני הצדדים

ב"כ המאשימה עמדה על נסיבות ביצוע העבירה ועל הערכים המוגנים שנפגעו. בתוך כך, ציינה את פערי הכוחות בין הנאשם למתלונן, את כך שהעבירה בוצעה בשעה שלא נשקפה סכנה מהמתלונן ועל הנזקים שנגרמו לו לרבות תיעוד האירוע שהופץ ברבים.

עוד ציינה, כי למרות שהנאשם לא הואשם בעבירת שיבוש הליכי משפט, עצם רישום מידע שגוי בדו"ח הפעולה מלמד על מודעות הנאשם לפסול שבמעשיו, והרחיבה ביחס לחשיבותם של דוחות פעולה אותם עורכים שוטרים. כמו כן טענה, כי אין לקבל את דברי הנאשם, כי לא הבין את חילופי הדברים שבין המתלונן לעובר האורח ששאל אותו מיהו אביו, למרות שנאמרו בערבית.

לאור אלה, המאשימה עתרה לקבוע מתחם עונש הולם שנע בין קנס ושל"צ ועד למספר חודשי מאסר בעבודות שירות.

באשר לעונש ההולם, עתרה להשית על הנאשם מאסר מותנה, של"צ ופיצוי למתלונן. ביחס להרשעה מסרה, כי עמדת המאשימה היא להרשעה, במיוחד לאור כך שמדובר בשוטר, והפנתה לגורמי הסיכון שפורטו בתסקיר. עוד ציינה כי לא הוכח כי לנאשם יגרם נזק קונקרטי אם יורשע.

ב"כ הנאשם ביקש לאמץ את המלצת שירות המבחן. בדבריו עמד על כך שמקרים אחרים ודומים הסתיימו בהליך משמעותי. בתוך כך, ציין את הנחיית פרקליט המדינה ביחס לבחירת אפיק הטיפול בעבירות אלימות של שוטרים וטען כי נסיבות ביצוע העבירה מלמדות כי היה ראוי להעמיד את הנאשם לדין משמעותי בלבד. בנוסף, ציין, שהאירוע מושא כתב האישום התרחש לפני זמן רב, הנאשם הביע חרטה ומאז שכרו של הנאשם נפגע. הסנגור לא חלק על מתחם העונש שהציגה המאשימה אך לדעתו יש לסטות ממנו לקולא מטעמי שיקומו של הנאשם. בהקשר זה, הפנה לכך שהנאשם הוא שוטר מצטיין שהמשיך בתפקידו מבלי שנפתחו נגדו תיקים חדשים ולכך שהנאשם הפנים את חומרת מעשיו. עוד טען, כי יגרם לנאשם נזק קונקרטי אם יורשע וסביר שלא יוכל להמשיך לשרת במשטרה.

הצדדים הגישו פסיקה לתמיכה בטענותיהם.

הנאשם אמר כי הוא הפיק לקחים מהאירוע. בנוסף, הביע צער וטען כי חש בושה על עצם ההליך שמהווה עבורו עונש. בנוסף הביע את רצונו להמשיך לשרת במשטרה.

דין והכרעה

אין מחלוקת בין הצדדים, כי יש להשית על הנאשם של"צ ופיצוי למתלונן, והמחלוקת ביניהם היא לעניין ההרשעה (והטלת מאסר מותנה), ועל כן אתמקד בעניין זה. ולאחר שנתתי דעתי למכלול הנסיבות וטיעוני הצדדים, ראיתי כי מקרה זה הוא בין החריגים, בהם ניתן להמנע מהרשעתו של מי שעבר עבירה:

אין חולק, כי הנאשם נכשל בעבירה חמורה, ולא ניתן לקבל כי מעצרו של חשוד - קל וחומר קטין בן 15 - יבוצע באלימות שלא לצורך, תוך פגיעה בגופו - ובעיקר בכבודו - של נפגע העבירה, כפי שעלה מהצהרתו של המתלונן. ומעבר לפגיעה הישירה במתלונן, מעשיו של הנאשם פגעו בתדמיתה של המשטרה ובאמון שעל הציבור לרחוש לה. ר' למשל בהקשר זה את שנאמר בבג"ץ 7074/93 סויסא:

מן הראוי לציין כי השוטר הוא עובד ציבור (במובן הרחב). ככל עובד ציבור אחר, אף הוא נאמן הציבור. יכולתה של המשטרה למלא את תפקידיה מותנית באמון הציבור ביושר כפיהם, בהגינותם ובסבירותם של השוטרים. בלא יחסי אמון בין המשטרה לבין הקהילייה שהיא משרתת, לא תוכל המשטרה לקיים את משימותיה (השווה ע"מ 9/79 [28], בעמ' 531). אך מעבר לכך: לאור תפקידו המיוחד של השוטר וסמכויותיו, לאור חשיפתו לציבור ומגעיו עמו, נדרשת מהשוטר הקפדה מיוחדת על קלה כחמורה, כדי לקיים את אמון הציבור בו.

עם זאת, ומבלי להקל ראש בחומרת מעשיו של הנאשם, מדובר באירוע קצר וממוקד, אשר התרחש תוך כדי פעילות מבצעית בשטח ומעצרו של חשוד בהתפרעות, במהלכה יודו אבנים. ניתן לקבל, כי מצב דברים זה משפיע על שיקול דעתו של אדם, ושוטר עלול להכשל בהפעלת כח לא ראוי, באופן שחורג מדרכו ואינו מאפיין את התנהלותו. עוד אוסיף, כי מבלי להקל ראש בתחושת ההשפלה והכאב שהסב המעשה למתלונן, לא נגרמה לו חבלת גוף של ממש.

אפנה בהקשר לע"פ (מחוזי י-ם) 38588-03-22 מרציאנו ולע"פ (מחוזי י-ם) 60498-06-22 אוחיון, שם נדון היחס שבין

העמדה לדין פלילי ובין הליך משמעותי במקרים דומים. מפסקי הדין האמורים עולה, כי על פי הנחיית פרקליט המדינה, נסיבות המקרה מצויות ברף הנמוך של המקרים בהם ננקט הליך פלילי כנגד שוטרים בגין שימוש בכח.

משכך, אופי המעשה מתיישב עם האפשרות לסיים את ההליך ללא הרשעה.

מהתסקיר עולה, כי הנאשם קיבל אחריות למעשה בו נכשל, מביע עליו חרטה, ומדובר במעידה בודדת, אשר אינה משקפת את התנהלותו ואת דרכו, ואין חשש כי ישוב ויעבור עבירה דומה. עוד עולה מהתסקיר ומהראיות שהגיש ב"כ הנאשם, כי מדובר בשוטר מצטיין, אשר גם אם הרשעה לא תביא לפיטוריו, קשה שלא להניח שתקשה עליו בעתיד באופן לא מידתי לחומרת העבירה בה נכשל.

לא ראיתי, כי העובדה שהנאשם הסביר בדוח הפעולה אותו ערך לאחר האירוע, כי סטר למתלון על מנת להשלים את איזוקו ולמנוע ממנו לשבש חקירה, מהווה נסיבה מחמירה. אין מחלוקת כי לא היתה הצדקה לסטר למתלון ועל כן הודה הנאשם בעבירה שיוחסה לו. עם זאת, הנאשם ציין מיוזמתו בדוח הפעולה כי סטר למתלון, ולא ניסה להחמיר במעשיו של המתלון או לייחס לו דברים שלא עשה. אעיר בהקשר זה, כי התקשיתי לרדת לעומק טענת המאשימה, כי לא ניתן לקבל את טענת הנאשם שלא הבין את חילופי הדברים בערבית בין המתלון לעובר האורח ששאל אותו לשמו של אביו. אין כל ראייה כי הנאשם דובר ערבית, וניתן לקבל כי בלהט האירוע לא הבין את חילופי הדברים שבין המתלון לאותו אדם.

הצטברם של גורמים אלו, מביא למסקנה, כי בנסיבות המקרה ניתן לסיים את ההליך ללא הרשעה. ר' למשל ע"פ 5102/03 קליין (4.9.07):

בנסיבות חריגות ומיוחדות, כאשר עלול להיווצר יחס בלתי סביר בין חשיבות ההרשעה לאינטרס הציבורי לבין עוצמת הפגיעה הצפויה לנאשם באם יורשע, ובהתחשב במכלול הנתונים הרלבנטיים לעניין, ניתן לעשות שימוש בסמכות אי ההרשעה. לצורך כך, יש להתחשב, מצד אחד, במשמעותה של העבירה שנעברה מבחינת השלכתה על הנורמות החברתיות והמסר הציבורי המתחייב מהן. מצד שני, יש לתת את הדעת לנסיבות אישיות שונות הקשורות בנאשם - גיל, עבר קודם, - אם נורמטיבי אם לאו, נתונים שונים הקשורים למצבו האישי והבריאותי, והשפעת ההרשעה על סיכויי שיקומו. מעבר לכל אלה, יש גם לשקול במבט רחב את השפעת אי ההרשעה על ההליך הפלילי בכללו, ואת המסר החברתי שאי ההרשעה טומן בחובו בנסיבות העניין הספציפי.

ר' גם ע"פ (מחוזי ים) 38588-03-22 מרציאנו הנ"ל, שם נדון לאחרונה דון ערעור המדינה נגד זיכוי של שוטר שסטר לקטין בעת מעצרו במהלך הפגנה, בנסיבות דומות למקרה שלפני. בין היתר נקבע שם, כי על בית המשפט להביא בחשבון את השפעת הרשעתו של שוטר בנסיבות דומות על המוטיבציה של אנשי משטרה וצבא, ועל החשש מפני "אפקט מצנן" על נכונותם למלא את תפקידם:

יש אמנם לגנות את התנהלותו הנקודתית של המשיב, והוא עצמו אכן הצטער עליה, כאמור. עם זאת, בשים לב למכלול הנסיבות ולתנאים הקשים שבהם היה שרוי המשיב, הרי שתוצאה של המשך ההליך הפלילי היא בעלת השלכות שאינן מידתיות לגביו. יש גם ליתן משקל של ממש להשלכות שעשויות להיות לכך על המוטיבציה של אנשי כוחות הביטחון לפעול בתנאים מורכבים ואף "לחתור למגע", בשל החשש מטעות שתחרוץ את גורלם.

אעיר, כי התקשיתי לקבל את טענתה של ב"כ המאשימה, כי הכלל לפיו הליך פלילי מסתיים בהרשעה חל באופן מוגבר בעניינם של שוטרים. כשם שאין להדר שוטר בריבו, אין מקום לקבוע כלל גורף כי יש דווקא להחמיר עם שוטרים ביחס לנאשמים אחרים. אכן, מקום בו שוטר עושה שימוש זדוני במעמדו וסמכויותיו לשם ביצוע עבירה, כלפי אזרח או כלפי פקוד, הדבר מהווה נסיבה מחמירה, אך לא אלו פני הדברים במקרה שלפני, בו הנאשם עבר את העבירה תוך כדי ביצוע תפקידו, אך חרג מהמותר.

במיוחד דברים אמורים בשים לב לכך שלפני זמן לא רב הציגה לפני המאשימה הסדר טיעון במקרה דומה, בו תקף שוטר עצור כבול באזיקים, ובעניינו הוסכם מראש על קביעת אשמה ללא הרשעה והתחייבות להמנע מהרשעה, מבלי שאותו שוטר הופנה לקבלת תסקיר שירות המבחן (ת"פ 35727-08-21) - והתקשיתי לראות כי בין שני המקרים אבחנות המצדיקות את הפער בעמדתה העונשית של המדינה. אדגיש, כי גם אלמלא אותו הליך הייתי נמנע מלהרשיע את הנאשם, והדברים נאמרים במישור הכללי בלבד.

סיכום

לאור האמור מעלה, מבטל את הרשעתו של הנאשם, קובע כי עבר עבירת תקיפה ומטיל עליו 160 שעות עבודות שירות לתועלת הציבור. העבודות יבוצעו תחת פיקוח שירות המבחן והנאשם מוזהר, כי אם לא יבצען כנדרש, יגזר דינו מחדש.

מאשר את תכנית השל"צ שהוגשה על ידי שירות המבחן ביום 26.3.23.

מחייב את הנאשם בפיצוי למתלונן בסך 2,500 ש"ח, אשר ישולם עד יום 1.6.23.

החוב מועבר למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה, בהתאם למועדים והתשלומים שנקבעו למעלה. ניתן יהיה לשלם את הפיצויים תוך שלושה ימים מהיום לחשבון המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה באחת מהדרכים הבאות:

- א. בכרטיס אשראי - באתר המקוון של רשות האכיפה והגבייה, www.eca.gov.il
- ב. מוקד שירות טלפוני בשרות עצמי (מרכז גבייה) - בטלפון 35592* או בטלפון 073-2055000
- ג. במזומן בכל סניף של בנק הדואר - בהצגת תעודת זהות בלבד (אין צורך בשוברי תשלום).

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים תוך 45 יום.

ניתנה היום, ה' ניסן תשפ"ג, 27 מרץ 2023, במעמד הצדדים